

צום פינטל

גליון קמ

פרשת דברים תשפ"ה

משיעורי הרב שלום לאנגסאם שליט"א | בהוצאת מכון מישורים

פרשה

הרגש החסידי בשבת חזון

• ההצלחה של עולם החסידות

ישנם רגשות עמוקים מאוד, רגשות של עצבות, של דיכאון, של כאב, של יאוש, של בדידות - רגשות עוצמתיים מאוד. הם עוצמתיים הרבה יותר מרגשות של שמחה, התרוממות ושלווה.

נכון, רגשות אלו כואבים, אבל באמת - הם עמוקים. אדרבה, דייקא מפני שהם כואבים, לכן הם עמוקים. רגשות של כאב הם בתוך האדם עצמו, בלב פנימה. ורגשות של שמחה - הם בחוץ, בהתגלות. וככל שהרגש יותר פנימי, זה מורה על עומק יותר גדול.

נכון, אין אדם שרוצה רגשות אלו. מי רוצה רגשות שכואבים? מי רוצה רגשות שמעכבים אותו מלהמשיך כרגיל בחיים? שמונעים ממנו להתגלות? רגשות שמגבירים את הכאב, שמפסיקים את החיות החיצונית?

אבל האמת - שרגשות הללו, כואבים ככל שיהיו - הם עמוקים מאוד. מי שמרגיש כאב, עצבות או שפלות - הוא אדם בעל רגש. אדם שיש בו חיים פנימיים. וכל הבעיה היא - שעדיין לא למד להשתמש בזה. עדיין לא גילה איך מתוך אותו רגש יכול לגלות חיים.

החסידים ידעו את העומק הזה.

ידעו כמה אור יש בתוך החושך. כמה עומק יש בלב פנימה. חסידות חיה מתוך העולם, מתוך הרגש במציאות החיים כמו שהיא. ולימדה את האדם איך בתוך רגשותיו -

בתוך העצב, בתוך החושך, בתוך הכאב - גנוז אור גדול מאוד. אל תברח - תאיר את הנר. תהפוך את החושך לאור.

לפעמים מתפלאים - איך הצליחה תנועת החסידות כל כך? ודאי שיש כאן עניינים עליונים, ודאי שיש כאן סודות וקדושה נוראה. אבל בפשטות, יש כאן נקודה אנושית עמוקה מאוד - חסידות לימדה את האדם לקחת את הקושי שלו, את העצב שלו, ודווקא ממנו לבנות. לעשות מזה חיים. לעשות מזה

קרבת השם. לעשות מזה עומק.

• אור בתוך החושך

שבת חזון, שבת שלפני תשעה באב - שבת של חורבן, של כאב, של גלות. אבל אצל החסידים - שבת חזון היתה שבת של אור. שבת של התגלות. שבת של קרבת השם. עד כדי כך, שהיו אצלם שבתות חזון גדולות מכל שבת אחרת. איך אפשר להבין זאת? כיצד יתכן ששבת של חורבן תהפוך לשבת של ראייה?

והתשובה - שהחושך עצמו הוא מקור לאור, החושך נכלל בהאור. הירידה היא לצורך עליה. ההעלם הוא הכנה לגילוי. כמו שמבואר במאור עינים ובשאר ספרי החסידות - שאין אור אלא מתוך חושך. ואין גילוי אלא מתוך העלם. ודווקא הענינים, דווקא השפלים, דווקא בעלי הבעיות - הם שמאירים. הם שמתוכם פורץ האור. הבעל שם טוב חיזק את האנשים הפשוטים - מפני שהיו עמוקים. היה להם חושך - והחושך הזה היה כלי לאור.

• שני מטפלים (פיסכעלאגען)

ניקח דוגמה מן העולם של הפסיכולוגיה. אדם שיש לו בעיות קשות. עצבות. דיכאון. תחושת ריקנות. תחושת חוסר ערך. הוא המשיך בעמוד הבא

שוקע בתוך החשכה, עד חוטמו. לא מתוך עצלות - אלא פשוט מתוך עומס רגשי. והוא הולך לפסיכולוג.

האחד - מלמד אותו איך לברוח. איך להסיר דעת. איך להתנתק. איך לעסוק בדברים אחרים. לבנות הרגלים. לחשוב חיובי. להדחיק את הכאב. לספר לעצמו סיפור חדש. למצוא מסגרת חדשה. קהילה. עיסוק.

ולפעמים זה עוזר. לפעמים זה נותן כוח לקום. אבל תמיד נשאר בפנים חלל. כי האדם נשאר בתחושת קלקול. שמשוה בו מקולקל. שהוא פגום. שאילו היה בריא באמת - לא היה מרגיש כך. וזה בעצמו מגביר את הפצע. הוא לומד להסתיר אותו, אבל לא לומד לראות בו חיים.

אבל יש פסיכולוג אחר - שאינו מורה לו לברוח. אלא פותח עמו את המקום החשוך. לוקח את העצב כמו שהוא. אינו מפחד ממנו. ודווקא שם, באותו מקום, הוא מחפש את החיים. אינו מעלים את הבעיה - אלא מגלה שהיא בעצמה - לב. שהיא בעצמה - חיים. שהיא עומק. שהיא אמת. שהיא רוק.

ואז מתרחש פלא - לא רק שהאדם מרגיש הקלה - אלא שהוא מרגיש עושה. כי מה שחשב עד עכשיו לחולשה - עכשיו מתגלה כעומק. לא רק שאין לו בעיה - אדרבא יש לו לב. רגש. כך מתהפכת התמונה - מה שהיה בעיניו משא כבד, מתגלה כאוצר גדול.

זהו ההבדל בין בריחה לפתיחה. בין הסחה לחיבור. בין עולם שמפחד מכאב - לעולם שיודע שגם כאב הוא חיים. זה מה שחידוש חסידות בדרך חיים. איך אתה רואה את

החושך - האם כמשהו שצריך להתגבר עליו, או כמשהו שמתוכו אתה נבנה.

זו דרכיהם של חסידות תמיד - החושך איננו אויב. הוא התחלה. הוא שורש. הוא פתח. ולכן שבת חזון - היא שבת של ראייה. של עתיד. של אור חדש. לא "על אף" החורבן - אלא מתוך החורבן. לא אור חיצוני - אלא האור שגנוז בתוך החושך עצמו.

וכך גם האדם. בתוך עצמו. האור הכי גדול יוצא לו - דווקא מתוך המקומות שפחד מהם. שאותם ניסה להסתיר. שאותם לא קיבל. וכשהוא מפסיק לברוח - מתחילים החיים.

♦ איכות מול כמות

כל דבר של איכות - אי אפשר לשקול אותו במאזניים של כמות. כמות - כולם רואים. כולם מודדים. יש עשר? יש עשרים? יש קילו? יש שעה? מספרים - זה דבר שווה לכולם. אין בו רגש. אין בו הבחנה. אבל איכות - היא תמיד תלויה במתבונן. באדם. במכבד. יש מי שעבורו סיפור קטן - הוא עולם. ויש מי שעבורו גם מאה ספרים - אינם נחשבים. יש מי שניגון אחד שקט - מזעזע אותו. ויש מי ששומע דבר שלם - ואינו מרגיש כלום.

וזו דרכה של החסידות. החסידות לא באה להוסיף עוד שיעורים, עוד דרשות, עוד שעות. היא באה לשנות את העין. ללמד להסתכל אחרת. להחזיר את הרגש. כי לפעמים אין לאדם שום דבר - אבל אם יש לו עין טובה - הכל נהפך לאור.

גם בענייני רגש ועצבות - מי שמסתכל בעין שטוחה, אומר:

בעיה. חושך. חולשה. אבל מי שיש לו עין של חסידות - רואה איזו עומק יש כאן. איזו רגישות. איזו קרבת אלקים מסתתרת כאן - שעוד לא יצאה לפועל. וכל אדם שיש בו חסידות - יש בו איכות. וזו נקודת ההכרעה של כל החיים: האם אני מודד לפי כמה עשיתי? או לפי איך הרגשתי? איך ראיתי?

כי איכות - אי אפשר למדוד. איכות היא חיים. היא יחס. היא אמת. היא קדושה. היא דבר שאין לו שם - אבל כשרואים אותו, מרגישים: כאן יש.

וזה כל ההבדל. כמות שואלת - מה יש? איכות שואלת - איך זה? והחסידות - כל עניינה ב"איך". איך אתה אוכל, איך אתה שותה, איך אתה חי, איך אתה מדבר, איך אתה מתפלל. איך אתה אוהב. איך אתה עומד. לא כמה - אלא איך.

ולפעמים - אין כלום. אפילו לא מילה. רק שתיקה. אבל אם היא שתיקה של אמת - הרי זו איכות שאין למעלה ממנה.

♦ בעולם הביזנס

גם בעולם הביזנס - מי שמסתכל לעומק רואה - שזהו אותו מהלך. אותו סדר. חושך ואור. ירידה ועליה. לא דבר רוחני בלבד - אלא עצם החיים. כך בנויה כל כלכלה. כך פועל כל שוק. זו אינה מקריות - אלא מהלך.

תמיד - תחילה השקעה. אחר כך רווח. תחילה נותנים. אחר כך מקבלים. הזריעה קודמת לקציר. וכשאדם בונה עסק, או נכנס לשוק, או פותח יזמה - הוא יודע שיהיו ירידות. לא מפני סיכון - אלא מפני שכך הוא הדרך.

אין עסק שצומח בקו ישר. יש גלים. יש תקופות. יש שיא ויש המשך בעמוד ד

אז מה חסר לי?

ברוך השם יש לנו הכל. גם עכשיו, גם בתשעת הימים, יש לנו הכל. יש קצת שם אולי, אבל לא חסר. ברוך השם. יין - ממילא אין שותים בימי החול. מי שותה יין תדיר? מה הבעיה?

בשר - נו, נכון, קשה קצת. אבל ראה, בשבת אוכלים. שבעה ימים שאין אוכלים - אבל מה חסר? יש ברוך השם הרבה דברים לאכול: הרבה סוגי דגים, דגים יקרים, טעימים, בריאים. יש ירקות, יש מרקים, יש כל סוגי גבינות, ומאכלי גבינה, מאכלים נעימים. ברוך השם.

בגדים - כבר מכינים מקודם תשעת הימים. כבר מסדרים,

כבר מכבסים מראש.

ברוך השם. איני צריך לכבס בימים אלו.

נו, האנטוכער -

ישתמשו בפייפער

טאוול - אין בזה

חיסרון. על הכלל:

מי שמכין מקודם -

לא חסר לו כלום.

שמחה - נו, זה

באמת דבר עדין. אין

לעשות דברים של שמחה.

אבל הרי אין הכוונה שלא

ננשום, שלא נחיה. מנוחה - מותרת.

ויקאציע - מותרת. אם לא נעשה מזה שמחה

וריקוד והתפרצות. הרי אם ירצה השם - תהיה חתונה

מיד אחרי תשעה באב, בחמישה עשר באב, ממש

בעוד שבוע. אז מה בעצם חסר? ממילא לא עושים

חתונה בכל לילה. ממילא לא מרבים בשמחה בכל לילה.

אי משום הא - אין בזה משום חסרון.

מוזיקה - זה אולי באמת חסרון וגירעון. יש כוח

במוזיקה. רגילים כהיום למוזיקה. אבל גם בזה - יש

דרך. יש ניגונים של דביקות, ניגונים עמוקים. יש

פוסקים שמקילים בזה. ויש גם פשוט - שקט. ודיבור.

יש דברים נאים בלי מוזיקה. לפעמים, דווקא בשתיקה

- שומעים הרגש עמוק יותר.

ואם שכחתי לקצוץ את הציפורניים - אז נכון, אולי

תהיה בעיה בערב שבת. אבל אשאל מהרב. ואם לא אוכל - לא אקצוץ. מה כבר יקרה? גם בזה - ממילא אין אני קוצץ ציפורני בכל יום. אם אצטרך להמתין - אמתין. זקני - ממילא איני מגלח ב"ה. הראש - ממילא אין צורך לגלח בכל שבוע.

רחיצה - זו אולי הבעיה הכי גדולה. רחיצה של תענוג. שווימען. טבילה. בריכת מים חמים. זה אכן סיגוף קשה. אבל ראה - ממילא אי אפשר לילך לבריכת מים ממש בכל יום. והרחיצה לצורך ניקיון - הלא כשיש זיעה, כשיש לכלוך, כשיש צער באמת - הרי על פי פשטות ההלכה מותר, על פי שאלה מרב. וגם זה אינו

קצה העולם. יעבור מהר.

שוב אני שואל: מאן יימר שצריך שיהיה חסר? מי אמר שחייב שיהיה חסר? אולי זה בדיוק הדרך הנכונה מה שעושים. למה אני מכה את עצמי כל הזמן, שצריכים סיגופים? אולי זה בדיוק מה שצריכים לעשות. מאן יימר שצריך שיהיה קשה, שיהיה קשה לי מאוד? מאן יימר? צריך פשוט לקיים את המנהגים. ברוך השם. אני מקיים את המנהגים. אין צורך

ליותר מזה.

בזמנים עברו - היו מצטערים

אנשים מרגישים שבזמנים עברו הצטערו וסיגפו עצמם מאוד. סיגפו עצמם מבשר, ולא היה להם שפע דגים כתחליף. לא שתו יין - ס'האט געמיינט עפעס. מה שאין כן בדור עני שלנו - מקיימים כל דבר רק כחובה ומנהג. רוצים לעשות "טשעק": קיימתי את המנהג הזה, לא כיבסת, לא רחצתי, לא עשיתי שמחות. יש הרגש שהכל חיצוניות - איה הלב פנימה?

אבל נתבונן משהו: אדרבא, בזמנים עברו - ממילא לא אכלו בשר ויין בכל יום. רק בשבת ויום טוב קבעו עצמם על בשר ויין. אם כן, איזה סיגוף הוא זה בתשעת הימים המשך בעמוד הבא

מצטער בזה. אדם שאין לו בגדים נקיים - מרגיש חוסר מנוחה ודרך ארץ. הכל קרוב לדוגמה של צער וסיגוף. ובה תבין למה עושים כל הערמות וטצדקי: להכין את עצמנו מקודם תשעת הימים. מכינים מקודם את הבגדים. קונים מוצרים אחרים במקום בשר. מכבסים מראש. מחפשים ניגונים של דביקות. כי רק באופן זה אפשר לעבור - **צו קענען עס אריבער טראגן** - בלי צער וסיגוף. אם לא היו אוכלים דגים במקום בשר - היה זה בגדר צער וסיגוף לנו. והיו נמשכים להתיר לגמרי. אז כבר יותר טוב לעשות כל טצדקי אלו.

למה שאכה את עצמי?

למה שאכריח את עצמי להרגיש צער? הרי עשיתי כל מה שציוו חכמים. קיימתי. אני בכלל המתאבלים. לא צריך לדחוק את הלב יותר מהכוחות שיש לי. אם קיימתי את המנהגים בכבוד - אז בטח אני בכלל המתאבלים.

בעצם הדבר שאני מקיים את המנהגים, כמו שהם - אני נותן כבוד לבית המקדש. הגוף רוצה להמשיך בדרכו כאילו לא אירע כלום. אבל לא. אני עוצה. אני מפסיק מהשגרה. אני מניח את הדברים הרגילים. נותן מקום לבית השם. זהו. זה הכבוד. זה הכאב. זה האבל.

מה שאין אוכלין בשר ויין? מי אכל באמצע שבוע בשר ויין? אלא מאי - תכלית המנהג אינו סיגוף. תכלית המנהג היא: שלא תצא מהרגיל. שלא תעלה לשמחה יתירה בבשר ויין.

גם כיבוס ורחיצה - לא היו תדירים כפי דרכינו היום. לא היו אנשים מתקלחים בכל יום. לא כל אחד כיבס את בגדיו פעמיים בשבוע. בדרך כלל - רק פעם בשבוע או בשני שבועות. וכשבא אב, ובאו ימי בין המצרים - היו דוחים את הכיבוס. כיבוס אחד דחו מסדר היום. מה שהיה נעשה בשבוע - נדחה לשבוע הבא. נמצא - לא היה במנהגים אלו משום סיגוף. היה מניעה קצת מהדרך החיים הרגיל.

מניעת תענוג ושמחה

עיקר היסוד בכל המנהגים - לא היה בשביל סיגוף וצער, אלא בשביל מניעת תענוג ושמחה. ולכן - מותר הכל במצב של צער וסיגוף כפי האופנים שכתבו הפוסקים.

ואדרבא, לפי דרך החיים שלנו - יותר קשה הכל. לפי דרך החיים שלנו - הכל קרוב לדוגמה של צער וסיגוף. אנו רגילים לאכול בשר בכל יום, לכבס בכל יום, לובשים בגדים נקיים בכל יום. ואדם שאינו מתקלח כמה ימים -

פרשה

המשך

שפל. בתחילה - זמן, כסף, מאמץ. אחר כך - אולי רווח. ובאמצע - רגעים של ריק. של בלבול. של שאלה. היה כדאי? זהו הרגע היקר ביותר. הרגע שבו נבחנת ההסתכלות - האם רואה רק את מה שיש? או גם את מה שמתהווה? האם מאמין בכמות? או מאמין באיכות?

גם אנשי ביזנס, שאינם חסידים ואינם למדו מאור עינים, מדברים באותה שפה. הם אינם קוראים לזה "ירידה צורך עלייה", אבל מבינים שזה סדר העולם. זהו סדר החיים. זו התנועה האמיתית של כל שוק, של כל צמיחה, של כל עסק.

מנת לבנות - גאולה מתוך הגלות - הזורעים בדמעה ברינה יקצורו - אין אדם עומד על דברי תורה - אלא אם כן נכשל בהן - כישלון כצעד להצלחה - חבלי גידול, או בלשון שלהם: sniaP gniworG - מי שנגע בכאב, רק הוא יכול להחלים באמת - ההכרה בשב, הקטנות כהכנה לגדלות - סותר על

נא לא לקרוא הגליון בעת התפילה

בקול הלשון - הרב שלום לאנגסאם 1605-313-6803 - אויף אידיש 1, שיעורים מהתקופה האחרונה 1, דיבאטעס 2, יום יומי שיעורים 3 (הלכה יומי - לומדות יומי - ביזנעס יומי - נפש יומי - חינוך יומי), על הפרשה 4, חומש רש"י 5, משנה וגמרא 6, הלכה 7, מוסר וחסידות 8, סיפורי צדיקים 9, אינטערסאנטע טאפיקס 10, שבת 11, מועדים 12, נשואין שלום בית 13, סליידס (שקופיות) 14, פרעזענטאציעס (מצגות) 15, | נ"ך 2 - שיעורים על רוב תנ"ך

אם ברצונכם לקבל את הגליון במייל, נא לפנות: shalomlang@gmail.com
או לשלוח הודעה: zum-pintel+subscribe@googlegroups.com

לנדב הגליון, או לפרסם בו, וכן להזמין את הרב למסור שיעורים בישיבות ובכוללים, נא להתקשר למכון מישרים 845-274-3516